

Kommunrevisorerna granskar

**UMEÅ KOMMUN – UMEÅREGIONENS
GEMENSAMMA NÄMND FÖR DRIFT OCH
HANTERING AV PERSONALADMINISTRATIVA
SYSTEM**

Grundläggande granskning 2018

**UMEÅ
KOMMUN**

1. Inledning och bakgrund

Revisorerna är kommunfullmäktiges organ för kontroll och ansvarsprövning av styrelser och nämnder. Revisorerna ska årligen granska verksamheten inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av god revisionsred. Enligt kommunallagen (12. kap 1 §) är revisionens uppgift att pröva om:

- ▶ Verksamheten sköts ändamålsenligt
- ▶ Verksamheten ur ekonomisk synvinkel sköts tillfredsställande
- ▶ Räkenskaperna är rättvisande
- ▶ Den interna kontrollen är tillräcklig

Revisorernas årliga granskning består av såväl en grundläggande granskning som av ett antal fördjupade granskningar. Den grundläggande granskningen är den löpande granskning som varje år genomförs avseende styrelse och nämnder, och består av tre delar:

- ▶ granskning av delårsrapport och årsredovisning
- ▶ granskning av målpåfyllelse
- ▶ granskning av intern styrning och kontroll

Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en fortlöpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningen ska ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisningssystem och rutiner samt målpåfyllelse, för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan. Den grundläggande granskningen kommer att fortgå fram till revisionens slutliga bedömningar i revisionsberättelsen rörande 2018.

1.1 Syfte och revisionsfråga

Det övergripande syftet med den grundläggande granskningen är att utgöra grund för revisorernas bedömning om styrelse och nämnder har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

1.2 Avgränsningar

Den grundläggande granskningen avser år 2018. Den del av den grundläggande granskningen som avser delårsbokslut och årsbokslut redovisas i särskilda granskningsrapporter. I de bedömningar som görs i denna rapport har endast de resultat och de prognoser som redovisas i samband med nämndens delårsrapport (T2) beaktats. För en samlad bedömning av årets resultat, se revisionsberättelse och revisionsredogörelse för 2018.

1.3 Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens slutsatser och bedömningar. I denna granskning utgörs revisionskriterierna av:

- ▶ Kommunallagen
- ▶ Budget och uppdragsplaner 2018
- ▶ Nämndernas reglementen

1.4 Ansvarig nämnd

lakttagelserna i denna rapport avser Umeåregionens gemensamma nämnd för drift och hantering av personaladministrativa system.

1.5 Genomförande

Granskningen har genomförts i form av dokumentstudier i syfte att inhämta information om den bedrivna verksamheten och därmed, som del, utgöra grund för revisorernas bedömning av om nämndens styrning och uppföljning mot fullmäktiges mål.

Vi har i vår granskning utgått från nämndens beslut såsom de framgår av protokoll, rapportering och ev. styrdokument. Dessa dokument har utgjort en grund för revisorernas bedömning av nämndens styrning och uppföljning mot fullmäktiges mål.

Rapporten har skickats för faktakontroll till nämndens presidium och relevanta tjänstepersoner inom förvaltningen.

1.6 Begreppsförklaringar

Nedan följer en förklaring av de begrepp som revisorerna använder vid sin bedömning:

- ▶ Bristfällig – Omedelbara förstärkningar krävs
- ▶ Tillräcklig – Behov av förstärkningar föreligger
- ▶ Ändamålsenlig – God följsamhet inom området
- ▶ Tillfredsställande – Mycket god följsamhet inom området

2. Övergripande styrdokument

2.1 Reglemente

Ett reglemente för Umeåregionens gemensamma nämnd för drift och hantering av personaladministrativa system (PA-nämnden) finns framtaget, daterat 2016-01-01. Reglementet är antaget av kommunfullmäktige i samtliga samverkande kommuner.

I reglementet framgår den gemensamma nämndens ansvar för drift och hantering av personaladministrativa system samt ansvarets omfattning, i enlighet med samverkansavtal.

Nämnden består av 9 ledamöter och 9 ersättare. Umeå och Örnsköldsvik ska utse två ledamöter och ersättare vardera, övriga kommuner utser en ledamot och ersättare vardera. Vårdkommunen ska utse en ordförande och en viceordförande bland nämndens ledamöter, dessa väljs per mandatperiod.

I reglementet framgår även bestämmelser rörande sammanträden, ersättarnas tjänstgöring, anmälan av förhinder, kallelse, ersättare för ordförande, justering och anslag av protokoll, reservation mot beslut, delgivning, undertecknande av handling samt arvoden.

2.2 Samverkansavtal/överenskommelse

Samverkansavtal, daterat 2016-01-01, har tecknats mellan Bjurholms, Nordmalings, Robertsfors, Umeå, Vindelns, Vännäs och Örnsköldsviks kommuner avseende samverkan kring drift och hantering av personaladministrativa system. Av avtalet framgår att avsikten med samverkan är att åstadkomma:

- effektiv drift och hantering av personaladministrativa system
- optimalt användande av resurser och kompetens

Den gemensamma nämnden ansvarar enligt avtalet för drift och hantering av personaladministrativa system, vilket omfattar

- Upphandling av personaladministrativa system
- Avtal och avtalsuppföljning mot leverantören
- Övergripande systemförvaltning
- Applikationsdrift
- Server och databasdrift
- Driftmiljöer (licenser och hårdvara)
- Vidareutveckling
- Personuppgiftsbiträde

I avtalet framgår att Umeå kommun är värdkommun och att den gemensamma nämnden ingår i värdkommunens organisation som även ansvarar för förvaltning. Nämnden ska utöver

vad som följer av lag se till att verksamheten bedrivs i enlighet med samverkansavtalet och den gemensamma nämndens reglemente samt inom de ekonomiska ramar som beviljats för samarbetet. Nämnden ska vidare rapportera till respektive kommunfullmäktige i de samverkande kommunerna hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är genom upprättande av delårsrapport och rapport i samband med årsredovisning.

Budget fastställs av värdkommunen efter samråd med övriga kommuner i avtalet. När budget är fastställd ska de beräknade faktiska kostnaderna ligga till grund för fördelningen. Den fastställda fördelningsnyckeln ska utgå från Umeåregionens fördelningsnyckel. Slutlig reglering mot budget från varje deltagande kommun för ett visst år ska ske per den 31 december. Förskottsbetalning av avsatt årlig summa ska göras varje tertial.

I avtalet fastställs även hantering rörande äganderätt till egendom m.m., försäkring, omförhandling av avtal, mandatperiod, nya intressenter i den gemensamma nämnden, tvister, regress, avtalets giltighet samt uppsägning av avtalet.

3. Intern kontroll

lakttagelser

Nämnden har inte någon dokumenterad riskanalys och har inte heller någon fastställd internkontrollplan för verksamheten.

Bedömning

Vi bedömer att nämnden har en bristfällig struktur för intern kontroll. Nämnden saknar både en fastställd riskanalys och internkontrollplan. Vi har inte heller kunnat se att nämnden på annat sätt hanterat frågor kopplade till intern kontroll.

4. Målstyrning

lakttagelser

Nämnden har fastställt strategiska mål för återstoden av 2018 samt för 2019 (2018-08-07, § 14). Målen är kopplade till ett antal effektmål och aktiviteter som definierades i samband med förstudie inför upphandling av nytt personal- och lönesystem.

De strategiska målen är:

- Vi har digitaliserade personal- och löneprocesser som ger mindre manuell hantering
- Användarna upplever att personal- och lönesystem är stabila med få tekniska problem
- Vi har en fullt ut samordnad systemförvaltning i Umeåregionen och kommunerna har ökat samarbete kring arbetssätt och kompetensutveckling inom lön och personaladministration.

De strategiska målen ska användas när leveransmål och aktiviteter definieras och prioriteras inom ramen för förvaltningsplanen.

Någon uppföljning har inte gjorts av de fastställda målen. Nämnden har dock vid ett flertal tillfällen fått statusuppdateringar och nulägesbeskrivningar avseende införande av personal- och lönesystem i medlemskommunerna.

Bedömning

Vi bedömer att nämndens målstyrning är tillräcklig. Enligt reglemente och samverkansavtal finns inget krav på nämnden att bryta ned och konkretisera de mål som fullmäktige fastställt. Det är istället reglemente och samverkansavtal som är styrande för nämnden, utöver vad som följer av lag. Nämnden har dock inte rapporterat hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är genom upprättande av delårsrapport och rapport i samband med årsredovisning, vilket nämnden ska göra enligt reglemente och samverkansavtal. Målstyrningen bedöms därför kunna utvecklas vad gäller rapportering och uppföljning.

5. Ekonomi

lakttagelser

Enligt samverkansavtalet ska kommunerna avsätta en årlig summa i sin budget som motsvarar de faktiska kostnaderna för verksamheten. När budget fastställs ska de beräknade faktiska kostnaderna ligga till grund för fördelningen. Den fastställda fördelningsnyckeln ska utgå från Umeåregionens fördelningsnyckel. Slutlig reglering mot budget från varje deltagande kommun för ett visst år ska ske per den 31 december. Förskottsbetalning av avsatt årlig summa ska göras varje tertial.

Nämnden beslutade om fastställande av budget för 2018 på deras sammanträde 2017-12-07. Budgeten justerades enligt beslut i nämnden 2018-05-18, § 10. Justeringen avsåg beräknad investering för införande av ett nytt personal- och lönesystem. Kostnader för projektledare och externa konsulter har hanterats som en investering men ska i enlighet med RKR¹ rekommendation hanteras som en driftskostnad. Budgeten justerades utifrån detta. Budgeten för 2018 har uppgått till 12,9 mkr (10,1 mkr innan justering), fördelat på drift och hantering av nytt HR-system 4 mkr (0,6 mkr innan justering) samt införandekostnader 8,9 mkr (9,6 mkr innan justering).

Löneadministration - Vindelns kommun

Umeå kommun hanterar löneadministrationen för Vindelns kommun. Av protokoll (2018-05-18, § 9) framgår att det under 2016 inte togs beslut om budget 2017 eller bokslut 2016 gällande Umeå kommuns hantering av Vindelns kommuns löner. Detta på grund av att detta glömts bort. Vid nämndens konstituerande möte i mars 2016 antogs budget för Umeå kommuns budget enligt priset 90 kr/anställd. Efter detta har det funnits en muntlig överenskommelse mellan Vindelns kommuns personalchef och Umeå kommuns lönechef om

¹ Rådet för kommunal redovisning

att priset skulle sänkas till 55 kr/anställd efter driftstart. Vid sammanträdet 2018-05-18 beslutas att fastställa budget för 2017 och 2018 samt bokslut för 2016 och 2017. Under 2018 gäller samma förutsättningar som tidigare, 55 kr/anställd, men inför budget 2019 ska detta ses över. Nämnden beslutade 2018-12-07, § 20, om budget för löneadministration för Vindens kommun 2019.

Vi noterar att nämnden inte upprättat någon delårsrapport där det framgår hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är, i enlighet med reglemente och samverkansavtal. Enligt uppgift sker ingen särskild uppföljning av ekonomi utöver vad som framkommer av protokoll. Den ekonomiska uppföljning som går att utläsa av protokollen rör framför allt godkännande av bokslut och budget.

Bedömning

Vi bedömer att nämndens ekonomistyrning är bristfällig utifrån vad som framkommit av denna översiktliga granskning. Med anledning av att den grundläggande granskningen är översiktlig görs bedömningen med begränsad säkerhet.

6. Övriga händelser under året

PA-nämnden har under 2018 haft sex sammanträden. Viktiga händelser under året:

- Dataskyddsombud för PA-nämnden har utsetts i enlighet med dataskyddsförordningen. Förordnandet gäller i ett år och förlängs sedan per automatik i ettårsperioder så länge ingenting annat beslutats (2018-05-18, § 11).
- Nämnden beslutade 2018-12-07 om slutförande av införandeprojekt och övertagande av HR-system. Övertagandet innebär att införandeprojektet, gällande nytt HR-system, har avslutats och effektiv leveransdag av systemet har uppnåtts. Förslag till aktivitetsplan för projektavslut samt ekonomisk reglering har tagits fram. Aktivitetsplanen innefattar processgenomgång, repetitionsutbildning, restlista på kvarvarande aktiviteter som ska genomföras av säljaren och hantering av utvecklingspunkter samt konsultstöd (vilket ska ske utan extra kostnad för Umeåregionen). Den ekonomiska regleringen innebar:
 - Nedsättning av årlig avgift med 20 % tills slutleverans av restlista är genomförd (540 963 kr per år)
 - Innehållande av införandeavgift 500 000 kr tills slutleverans av restlista är genomförd
 - Engångsersättning till Umeåregionen 550 tkr